

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 20.7.2010
KOM(2010) 392 v konečném znění
2010/0215 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o právu na informace v trestním řízení

{SEK(2010) 907}
{SEK(2010) 908}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. ÚVOD

1. Cílem této směrnice Evropského parlamentu a Rady je stanovit společné minimální normy, pokud jde o právo na informace v trestním řízení v rámci celé Evropské unie. Tento návrh je dalším krokem v řadě opatření v cestovní mapě věnované procesnímu právu, kterou Rada přijala dne 30. listopadu 2009 a ve které Rada Komisi vyzvala, aby jí předkládala postupně návrhy. Tento přístup je nyní považován za vhodný pro to, aby byla vybudována, podpořena a dále posílena vzájemná důvěra. Tento návrh je tedy třeba chápat jako součást komplexního souboru právních předpisů, které budou předkládány v průběhu několika let a které upraví minimální soubor procesních práv v trestním řízení v Evropské unii.
2. Cílem návrhu je zlepšit práva podezřelých osob. To, že budou v souvislosti s těmito právy k dispozici minimální společné normy, by mělo usnadnit uplatňování zásady vzájemného uznávání, a tudíž vést ke zlepšení justiční spolupráce mezi členskými státy EU.
3. Jako první krok byla dne 8. října 2010 přijata směrnice o právu na tlumočení a překlad.
4. Pokud jde o právní základ, návrh vychází z čl. 82 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie. Uvedený článek stanoví, že „[v] rozsahu nezbytném pro usnadnění vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a policejní a justiční spolupráce v trestních věcech s přeshraničním rozměrem mohou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem stanovit formou směrnic minimální pravidla. Tato minimální pravidla přihlížejí k rozdílům mezi právními tradicemi a systémy členských států.

Týkají se:

a) vzájemné přípustnosti důkazů mezi členskými státy;

b) práv osob v trestním řízení;

c) práv obětí trestných činů;

d)[...]“.

Aby mohlo vzájemné uznávání řádně fungovat, je nutná vzájemná důvěra. K posílení vzájemné důvěry, a tím i spolupráce, je nezbytná určitá míra slučitelnosti.

5. Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) stanoví právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces; článek 48 zaručuje právo na obhajobu a má stejnou náplň a rozsah jako práva zaručená v čl. 6 odst. 3 EÚLP¹. Co se týče Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP), právo na informace o právech lze dovodit z judikatury Evropského soudu pro lidská

¹ Vysvětlení k článku 48, vysvětlení k Listině základních práv.

práva týkající se článku 6, která uvádí, že úřady mají přijmout proaktivní přístup a zajistit, aby osoby čelící trestnímu stíhání byly poučeny o svých právech. Právo na informace o obvinění, které vyplývá z čl. 6 odst. 3 písm. a) EÚLP, je pro osobu čelící trestnímu stíhání zcela zásadní, protože taková osoba musí znát obvinění proti ní vznášená k tomu, aby byla schopná připravit si svou obhajobu. Ustanovení čl. 9 odst. 2 a čl. 14 odst. 3 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech² mají velmi podobný obsah.

6. Komise provedla posouzení dopadů, aby získala informace nutné pro návrh. Zpráva o posouzení dopadů je k dispozici na internetové stránce http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2010_en.htm.

2. SOUVISLOSTI

7. Článek 6 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že základní práva, která jsou zaručena Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a která vyplývají z ústavních tradic společných členským státům, tvoří obecné zásady práva Unie. Článek 6 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že Unie uznává práva, svobody a zásady obsažené v Listině základních práv Evropské unie ze dne 7. prosince 2000, ve znění upraveném dne 12. prosince 2007 ve Štrasburku, jež má stejnou právní sílu jako Smlouva o fungování Evropské unie a Smlouva o Evropské unii. Listina se vztahuje na orgány a instituce EU a členské státy, když uplatňují právo EU, například v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech v Evropské unii.
8. V závěrech předsednictví Evropské rady ze zasedání v Tampere³ se uvádí, že vzájemné uznávání by mělo být základním kamenem justiční spolupráce, a také že vzájemné uznávání „...a nezbytné sblížování právních předpisů by usnadnilo [...] soudní ochranu práv jednotlivce“⁴.
9. Komise ve sdělení Radě a Evropskému parlamentu ze dne 26. července 2000 o vzájemném uznávání pravomocných rozsudků v trestních věcech⁵ uvedla, že „je [...] nezbytné nejenom zajistit, aby zacházení s podezřelými a právo na obhajobu neutrpělo prováděním zásady [vzájemného uznávání], ale dokonce zaručit zlepšení daných záruk v řízení“.
10. Tato myšlenka byla dále podpořena v Programu opatření k provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí ve věcech trestních⁶, který přijala Rada a Komise. Tento program poukázal na to, že „vzájemné uznávání ve velké míře závisí na řadě parametrů, které podmiňují jeho účinnost“.
11. Mezi tyto parametry patří mechanismy na ochranu práv podezřelých (parametr 3) a definice společných minimálních norem nezbytných pro snazší uplatňování zásady

² 999 U.N.T.S. 171. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech je mezinárodní úmluvou o občanských a politických právech, která byla dne 16. prosince 1966 na Valném shromáždění Organizace spojených národů rezolucí otevřena k podpisu a kterou ratifikovaly všechny členské státy EU, a tudíž je pro ně v mezinárodním právu závazná.

³ Ze 15. a 16. října 1999.

⁴ Bod 33 závěrů.

⁵ KOM(2000) 495, 29.7.2000.

⁶ Úř. věst. C 12, 15.1.2001, s. 10.

vzájemného uznávání (parametr 4). Tento návrh směrnice je vyjádřením cíle, jímž je zlepšit ochranu práv jednotlivce.

12. Komise v roce 2004 předložila komplexní návrh⁷ právních předpisů týkajících se nejdůležitějších práv účastníků trestního řízení. Tento návrh Rada nepřijala.
13. Dne 30. listopadu 2009 přijala Rada cestovní mapu pro posílení procesních práv podezřelých a obviněných osob v trestním řízení⁸, která vyzývá v rámci postupného přístupu k přijetí pěti opatření, jež by se vztahovala na většinu základních procesních práv, a vyzvala Komisi, aby za tímto účelem předložila nutné návrhy. Rada uznala, že se dosud nepodniklo na evropské úrovni dost k tomu, aby byla zajištěna základní práva osob v trestním řízení. Plné výhody legislativy EU v této oblasti se dostaví pouze poté, co budou všechna opatření promítnuta do právních předpisů. Druhé opatření cestovní mapy se týká práva na informace.
14. Stockholmský program přijatý Evropskou radou ve dnech 10–11. prosince 2009⁹ opětovně potvrdil důležitost práv osob v trestním řízení coby základní hodnotu Unie a nezbytnou složku vzájemné důvěry mezi členskými státy a důvěry veřejnosti v EU. Ochranou základních práv jednotlivců dojde rovněž k odstranění překážek pro volný pohyb. Stockholmský program odkazuje na výše zmíněnou cestovní mapu coby nedílnou součást víceletého programu a vyzývá Komisi, aby předložila příslušné návrhy k jejímu urychlenému provedení.

3. PRÁVO NA INFORMACE, JAK JE STANOVENO V LISTINĚ A EÚLP

15. Článek 6 Listiny – Právo na svobodu a bezpečnost – stanoví, že:

„Každý má právo na svobodu a osobní bezpečnost.“

Článek 47 Listiny – Právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces – stanoví, že:

„(...) Každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem. Každému musí být umožněno poradit se, být obhajován a být zastupován.

(...).“

Článek 48 Listiny – Presumpce nevinu a právo na obhajobu – stanoví, že:

⁷ KOM(2004) 328, 28.4.2004.

⁸ Úř. věst. C 295, 4.12.2009, s. 1.

⁹ Závěry Evropské rady, 10.–11. prosince 2009.

„2. Každému obviněnému je zaručeno respektování práv na obhajobu.“

V rozsahu své působnosti Listina zaručuje a zachycuje odpovídající práva zakotvená v EÚLP.

Článek 5 EÚLP – Právo na svobodu a osobní bezpečnost – stanoví, že:

„(2) Každý, kdo je zatčen, musí být seznámen neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, s důvody svého zatčení a s každým obviněním proti němu.“

(...)“.

A článek – Právo na spravedlivé řízení – stanoví, že:

„(3) Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

a) být neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu;

b) mít přiměřený čas a možnosti k přípravě své obhajoby

[...]“

16. Řada studií¹⁰ z nedávné doby ukazuje, že způsoby, jakými jsou podezřelí poučováni o svých právech, se značně liší a že ve většině případů je poučení o právech poskytováno ústně, což snižuje jeho účinnost a znesnadňuje monitorování. Právo na informace není v EÚLP výslovně zmíněno. Existuje ale judikatura, ve které se po justičních orgánech požaduje, aby podnikly pozitivní opatření s cílem zajistit účinné naplnění článku 6 EÚLP, jako jsou rozhodnutí ve věci *Padalov*¹¹ a *Talat Tunc*¹², ve kterých Evropský soud pro lidská práva uvedl, že úřady mají přijmout aktivní přístup při poučování podezřelého o právu na bezplatnou právní pomoc. Ve věci *Panovits*¹³ Evropský soud pro lidská práva uvedl, že orgány mají pozitivní povinnost poučit podezřelého o právu na právní pomoc a bezplatnou právní pomoc, jsou-li naplněny podmínky pro její poskytnutí. Není dostačující, pokud jsou tyto informace poskytnuty v písemné formě, např. písemným poučením o právech, jak bylo učiněno ve věci *Panovits*. Evropský soud pro lidská práva zdůraznil, že orgány musí podniknout veškeré možné kroky, aby zajistily, že podezřelý si je plně vědom svých práv.
17. Ustanovení čl. 5 odst. 2 a čl. 6 odst. 3 písm. a) ukládá justičním orgánům povinnost informovat podezřelého o povaze a důvodu obvinění proti němu, aby mu umožnily obvinění porozumět a připravit si svou obhajobu¹⁴ nebo napadnout zákonnost své vazby¹⁵. I když jsou oba články specifické, pokud jde o informace, které vyžadují,

¹⁰ T Spronken, G Vermeulen et al, Procesní práva v trestním řízení v EU (*EU Procedural Rights in Criminal Proceedings*), Antverpy 2009; E Cape, Z Namoradze et al, Účinná obhajoba v Evropě (*Effective Criminal Defence in Europe*), Antverpy 2010.

¹¹ Rozsudek ze dne 10. srpna 2006, *Padalov v. Bulharsko*, žádost č.° 54784/00.

¹² Rozsudek ze dne 27. března 2007, *Talat Tunc v. Turecko*, žádost č.° 32432/96.

¹³ Rozsudek ze dne 11. prosince 2008, *Panovits v. Kypr*, žádost č.° 4268/04, body 72-73.

¹⁴ Rozsudek ze dne 25. července 2000, *Mattoccia v. Itálie*, žádost č.° 23969/94, bod 60.

¹⁵ Rozsudek ze dne 30. srpna 1990, *Fox, Campbell a Hartley*, žádost č.° A 182, bod 40.

omezují se na faktické informace o důvodech pro zatčení a o povaze a důvodu obvinění a o příslušném právním základu. Míra informací, jež se mají sdělit obviněné osobě, záleží na povaze a složitosti případu, jelikož čl. 6 odst. 3 písm. b) stanoví, že každému musí být poskytnut „*přiměřený čas a možnosti*“ k přípravě své obhajoby, což se bude lišit případ od případu¹⁶. Z toho plyne, že lze po orgánech požadovat, aby podnikly dodatečné kroky k zajištění toho, aby podezřelý skutečně porozuměl informacím¹⁷. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva ukazuje, že většina problémů s dodržováním těchto povinností je spojena s pozitivními opatřeními, jež mají zajistit spravedlivý proces. Není dostačující, pokud jsou informace dostupné v tom smyslu, že podezřelý si o ně může požádat. Povinnost sdělit podezřelému povahu a důvod obvinění spočívá na vyšetřujícím orgánu a nelze jí splnit pasivním zpřístupněním informací, aniž by na ně byla upozorněna obhajoba¹⁸. EÚLP neposkytuje žádné indikace, jak by měly být tyto informace sdělovány. Přestože ve věci *Kamasinski*¹⁹ soud rozhodl, že pokud podezřelý nerozumí jazyku, měl by v zásadě obdržet písemný překlad obžaloby, souhlasil s tím, že ústní vysvětlení byla pro splnění podmínek čl. 6 odst. 3 písm. a) dostačující.

18. V souladu s mandátem obsaženým v cestovní mapě procesních práv směrnice stanoví minimální požadavky na úrovni EU pro informování podezřelých a obviněných osob o jejich procesních právech a o řízení vedeném proti nim. Podporuje tedy uplatňování Listiny základních práv, a zejména pak jejích článků 6, 47 a 48 při vycházení z článků 5 a 6 EÚLP, jak jsou vykládány Evropským soudem pro lidská práva.

4. KONKRÉTNÍ USTANOVENÍ

Článek 1 – Cíl

19. Tento článek uvádí cíl směrnice, kterým je stanovit pravidla týkající se práv podezřelých a obviněných osob na informace o svých právech a na informace o obvinění v trestním řízení vedeném proti nim.

Článek 2 – Oblast působnosti

20. Tato směrnice se použije od okamžiku, kdy osobu příslušné orgány členského státu uvědomí úředním sdělením nebo jinak o tom, že je podezřelá nebo obviněná ze spáchání trestného činu, až do okamžiku ukončení řízení (včetně jakýkoliv opravných prostředků). Nevztahuje se však na řízení vedená správními orgány ve věcech týkajících porušení vnitrostátních či evropských právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže, pokud věc neprojednává soud s příslušností ve věcech trestních.

¹⁶ Rozsudek ze dne 25. března, *Pélissier a Sassi v. Francie*, žádost č. 25444/94, bod 54; Rozsudek ze dne 25. července 2000, *Mattoccia v. Itálie*, žádost č. 23969, body 60 a 71.

¹⁷ Rozsudek ze dne 19. prosince 1989, *Brozicek v. Itálie*, žádost č. 10964/84, bod 41; Rozsudek ze dne 25. července 2000, *Mattoccia v. Itálie*, žádost č. 23969/94, bod 65; Rozsudek ze dne 30. ledna 200, *Vaudelle v. Francie*, žádost č. 35683/97, bod 59.

¹⁸ Rozsudek ze dne 25. července 2000, *Mattoccia v. Itálie*, žádost č. 23969/94, bod 65.

¹⁹ Rozsudek ze dne 19. prosince 1989, *Kamasinski v. Rakousko*, žádost č. 9783/82, bod 79.

21. Řízení podle evropského zatýkacího rozkazu²⁰ jsou výslovně zahrnuta. V tomto ohledu směrnice činí použitelné procesní záruky obsažené v člancích 47 a 48 Listiny a člancích 5 a 6 EÚLP na řízení o předání založená na evropském zatýkacím rozkazu.

Článek 3 – Právo na informace o právech

22. Tento článek stanoví obecnou zásadu, že všechny podezřelé a obviněné osoby v trestním řízení by měly být poučeny o svých příslušných procesních právech v nejranějším možném okamžiku řízení. Tyto informace by měly být sděleny srozumitelným a přístupným způsobem, ústně či písemně.
23. Odstavec 2 tohoto článku uvádí minimální práva a povinnosti členských států, které vyplývají z Listiny, EÚLP, Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a platných právních předpisů EU, jež jsou považovány za klíčové pro zajištění spravedlivého trestního řízení od jeho počátku.

Článek 4 – Právo na písemné informace o právech při zatčení

24. Tento článek uvádí obecnou povinnost členských států poučit podezřelou nebo obviněnou osobu o jejích procesních právech v případě, že je tato osoba zbavena osobní svobody příslušnými orgány členských států v průběhu trestního řízení na základě podezření, že spáchala trestný čin (např. policejním zatčením a vzetím do vazby na základě rozhodnutí soudce). Členské státy musí tyto osoby poučit o jejich příslušných právech *písemně*. Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (Výbor CPT) opakovaně ve svých zprávách zdůraznil, že podle jeho zkušeností období, jež následuje bezprostředně po zbavení svobody, je obdobím, kdy se zatčená osoba považuje za nejzranitelnější, pokud jde o nebezpečí zastrahování a fyzického týrání. Podle Výboru CPT je zásadní, aby podezřelá nebo obviněná osoba byla neprodleně poučena o svých právech, tj. bezodkladně po jejím zatčení, a to nejúčinnějším možným způsobem, kterým je formulář přímočaré²¹ vysvětlující práva (písemné poučení o právech). Ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva²² z nedávné doby příslušné orgány členského státu musí zajistit, aby zatčená osoba obecně pochopila informace obsažené v písemném poučení o právech. Zatčené osobě musí být umožněno uchovávat u sebe toto písemné poučení o právech po celou dobu její vazby.
25. Písemné poučení o právech by mělo být sepsáno jazykem srozumitelným pro laiky, kteří nemají žádné znalosti trestního řízení, a mělo by obsahovat informace uvedené v čl. 3 odst. 2. Aby se napomohlo členským státům s vytvářením písemného poučení o právech a podpořila se soudržnost písemných informací v rámci celé Evropské unie, obsahuje příloha I směrnice vzor písemného poučení o právech, který mohou členské státy použít. Tento vzor je indikativní a může být přezkoumán v souvislosti se zprávou o provádění, kterou má Evropská komise předložit podle článku 12 směrnice, a rovněž ve chvíli, kdy jsou v platnosti všechna opatření cestovní mapy.

²⁰ Rámcové Rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV).

²¹ CPT, CPT normy – „Hmotné (*Substantive*)“ oddíly obecných zpráv CPT, CPT/Inf/E (2002) 1 – Rev. 2009, s. 11 a 12.

²² Rozsudek ze dne 11. prosince 2008, *Panovits v. Kypr*, žádost č. 4268/04, bod 67.

Obsahem tohoto vzoru nejsou dotčena práva, jež v současné době platí v členských státech.

26. Písemné poučení o právech musí být předáno podezřelé nebo obviněné osobě v jazyce, kterému rozumí. Policejní orgány by měly mít k dispozici jazyková znění ve všech běžně používaných jazycích v jejich obvodu v elektronické formě, aby je mohly v případě potřeby vytisknout. Není-li k dispozici dané jazykové znění, podezřelá nebo obviněná osoba by měla být o svých právech poučena ústně v jazyce, kterému rozumí, a písemné poučení o právech by jí mělo být předáno bez zbytečného odkladu (tj. jakmile bude k dispozici jeho překlad do příslušného jazyka). Pro osoby s částečnou poruchou zraku nebo slepé, které nemohou číst, musí členské státy zajistit způsob předání informací.

Článek 5 – Právo na písemné informace o právech v řízeních týkajících se evropského zatýkacího rozkazu

27. Různá práva mají osoby, na které se vztahuje evropský zatýkací rozkaz (např. právo na vyslechnutí). Členské státy by měly zajistit, že mají zvláštní verzi písemného poučení o právech pro osoby, které jsou účastníky těchto řízení. Příloha II směrnice obsahuje vzor písemného poučení o právech, který mohou členské státy použít. Tento vzor je indikativní a může být přezkoumán v souvislosti se zprávou o provádění, kterou má Evropská komise předložit podle článku 12 směrnice, a rovněž ve chvíli, kdy jsou v platnosti všechna opatření cestovní mapy. Obsahem tohoto vzoru nejsou dotčena práva, jež v současné době platí v členských státech.

Článek 6 – Právo na informace o obvinění

28. Jakmile je osobě sděleno obvinění, měla by neprodleně dostat dostatek podrobných informací v jazyce, kterému rozumí, aby si mohla připravit svoji obhajobu a případně právně napadnou rozhodnutí učiněná v přípravném řízení. Tento požadavek je uveden v Listině a v EÚLP. Tento článek přesně stanoví, jaké informace musí být předány jako minimální požadavek.

Článek 7 – Právo nahlížet do spisu

29. Nejúčinnějším způsobem, jak podezřelé nebo obviněné osobě poskytnout podrobné informace o jejím obvinění a umožnit jí odpovídajícím způsobem připravit si svou obhajobu u soudu, je umožnit jí nebo jejímu obhájci nahlížet do spisu. Nedávný výzkum²³ prokazuje, že ve velké většině členských států je umožněno nahlížet do spisu již v některé fázi trestního řízení. Evropský soud pro lidská práva soustavně judikoval, že v závislosti na fázi trestního řízení, čl. 5 odst. 4 a čl. 6 odst. 3 písm. b) EÚLP a zásada rovnosti podmínek pro stranu obžaloby i obhajoby vyžadují, aby členské státy zpřístupnily obhajobě všechny podstatné důkazy ve prospěch či v

²³ T Spronken, G Vermeulen et al, Procesní práva v trestním řízení v EU (*EU Procedural Rights in Criminal Proceedings*), Antverpy 2009; E Cape, Z Namoradze et al, Faktická obhajoba v Evropě (*Effective Criminal Defence in Europe*), Antverpy 2010.

neprospěch obviněného²⁴ a umožnily jejímu obhájci nahlédnout do relevantních dokumentů ve spisu²⁵.

30. Odstavec 1 stanoví, že pokud je podezřelá nebo obviněná osoba zatčena během trestního řízení, měl by příslušný justiční orgán umožnit nahlédnout do těch dokumentů ve spisu, které jsou rozhodné pro určení, zda je její zatčení zákonné. Nahlížení do spisu v omezeném rozsahu zajišťuje spravedlivý průběh přípravného řízení, pokud jde o zákonnost zatčení a vazby. Při posuzování, které dokumenty a informace lze zpřístupnit, by členské státy měly zejména dbát na ochranu účinnosti programů pro shovívavost, které se používají při vyšetřování kartelů v rámci trestního práva.
31. Odstavec 2 požaduje po členských státech, aby při skončení vyšetřování umožnily nahlédnout do spisu všem obviněným osobám bez ohledu na to, zda jsou či nejsou ve vazbě. Příslušné justiční orgány mohou přístup k některým dokumentům ve spisu omezit, jestliže by přístup k těmto dokumentům mohl způsobit vážné ohrožení života jiné osoby nebo vážně poškodit vnitřní bezpečnost členského státu, ve kterém je řízení vedeno. K takovýmto omezením nahlížení do spisu může docházet jen za výjimečných okolností.
32. Nahlížení do spisu by nemělo být omezeno na jediné nahlédnutí. Pokud to obviněná osoba nebo její obhájce považuje za nezbytné, mělo by být umožněno další nahlédnutí do spisu. Jde-li o zvláště objemné spisy nebo je-li to nezbytné v zájmu spravedlnosti, obviněná osoba by měla obdržet seznam dokumentů ve spisu, aby se mohla rozhodnout, do kterých dokumentů chce nahlédnout.

Článek 8 - Kontroly a nápravná opatření

33. Aby se zajistilo, že podezřelá nebo obviněná osoba obdrží veškeré informace, na které má nárok, měly by členské státy zavést postup pro ověření, zda osoba informace obdržela. Může jít například o formulář, na kterém osoba podpisem potvrdí, že informace obdržela nebo poznámka v záznamu o vazbě.

Článek 9 – Odborná příprava

34. Účelem tohoto článku je zajistit, aby policejním orgánům, státním zástupcům a soudcům členských států byla poskytnuta nezbytná odborná příprava, aby mohli řádně vykonávat své povinnosti vyplývající z článků 3 až 8 směrnice. Zejména je důležité, aby tito úředníci měli nutné podrobné znalosti procesních práv podezřelé nebo obviněné osoby, aby jí mohli poskytnout relevantní a skutečně účinné informace o těchto právech.

Článek 10 - Ustanovení o zákazu snížení úrovně právní ochrany

35. Účelem tohoto článku je zajistit, aby stanovení společných minimálních norem v souladu s touto směrnicí nevedlo ke snížení norem v některých členských státech a aby byly zachovány normy stanovené Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv.

²⁴ Rozsudek ze dne 16. prosince 1992, *Edwards v. Spojené království*, žádost č.°13071/87, bod 36.

²⁵ Rozsudek ze dne 13. února 2001, *Garcia Alva v. Německo*, žádost č.°23541/94, body 47-55; Rozsudek ze dne 13. února 2001, *Schöps v. Německo*, žádost č.°251164/94, body 41-42; Rozsudek ze dne 9. července 2009, *Mooren v. Německo*, žádost č.°11364/03, body 121-124.

Členské státy mohou nadále zcela libovolně přijímat normy nad rámec norem dohodnutých v této směrnici.

Článek 11 – Provádění

36. Tento článek stanoví, že členské státy musí provést tuto směrnici do x /xx/ 20xx a ve stejné lhůtě musí sdělit Komisi znění předpisů, kterými do svého vnitrostátního práva tuto směrnici provedly.

Článek 12 – Zpráva

37. 36 měsíců po vyhlášení této směrnice v *Úředním věstníku Evropské unie* musí Komise předložit Evropskému parlamentu a Radě zprávu posuzující, do jaké míry přijaly členské státy opatření nezbytná k dosažení souladu s touto směrnicí, společně s případnými legislativními návrhy.

Článek 13 – Vstup v platnost

38. Tento článek stanoví, že směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Příloha I

39. Tato příloha obsahuje indikativní vzor písemného poučení o právech, jež se má podezřelý nebo obviněný osobě poskytnout při zatčení podle čl. 4 odst. 1. Vzor písemného poučení o právech srozumitelnou formou vysvětluje bezprostředně relevantní minimální práva, jak jsou uvedena v čl. 3 odst. 2 směrnice. Přestože členské státy nemají povinnost používat tento vzor, u těch členských států, které jej budou používat, se bude mít za to, že provedly článek 4 směrnice. Tento vzor může být přezkoumán v souvislosti se zprávou o provádění, kterou má Evropská komise předložit podle článku 12 směrnice, a také ve chvíli, kdy jsou v platnosti všechna opatření cestovní mapy. Obsahem tohoto vzoru nejsou dotčena práva, jež v současné době platí v členských státech.

Příloha II

40. Tato příloha obsahuje indikativní vzor písemného poučení o právech, jež se má zatčené osobě poskytnout na základě evropského zatýkacího rozkazu, jak požaduje článek 5. Přestože členské státy nemají povinnost používat tento vzor, u těch členských států, které jej budou používat, se bude mít za to, že provedly článek 5 směrnice. Tento vzor může být přezkoumán v souvislosti se zprávou o provádění, kterou má Evropská komise předložit podle článku 12 směrnice, a také ve chvíli, kdy jsou v platnosti všechna opatření cestovní mapy. Obsahem tohoto vzoru nejsou dotčena práva, jež v současné době platí v členských státech.

5. ZÁSADA SUBSIDIARITY

41. Cíle návrhu nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni samotných členských států, protože stále existují značné rozdíly v přesných způsobech a načasování sdělování informací, což způsobuje rozdílnost norem v rámci EU. Jelikož je cílem návrhu podpoření vzájemné důvěry, pouze akce ze strany EU umožní stanovit soudržné

minimální normy, které budou platit v celé Evropské unii. Návrh sblíží hlavní procesní předpisy týkající předávání informací o právech a obviněních podezřelým nebo obviněným z trestného činu s cílem budovat vzájemnou důvěru. Návrh je tedy v souladu se zásadou subsidiarity. Komise navrhuje řešení, které se drobně liší od upřednostňované možnosti uvedené v posouzení dopadů, ale jeho dopad je srovnatelný. Náklady akce na úrovni EU se odhadují ve stejné výši jako u upřednostňované možnosti, protože členským státům vzniknou dodatečné náklady, pouze pokud uplatní své diskreční právo a nevyužijí indikativní vzor navrhovaného písemného poučení o právech.

6. ZÁSADA PROPORCIONALITY

42. Návrh je v souladu se zásadou proporcionality, protože se omezuje na míru nezbytně nutnou k dosažení uvedených cílů na evropské úrovni a nepřekračuje rámec toho, co je pro tento účel nezbytné.

Návrh

SMĚRNICE EU .../... EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY**o právu na informace v trestním řízení**

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 82 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

poté, co postoupily návrh legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru¹,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů²,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie (Listina), článek 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP) a článek 14 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech zakotvují právo na spravedlivý proces. Článek 48 Listiny zaručuje respektování práva na obhajobu.
- (2) Článek 6 Listiny a článek 5 EÚLP zakotvují práva na svobodu a osobní bezpečnost, jejichž omezení nesmí překročit hranice stanovené v článku 5 EÚLP a odvozené z judikatury Evropského soudu pro lidská práva.
- (3) Evropská unie si stanovila cíl vytvořit a udržovat prostor svobody, bezpečnosti a práva. Podle závěrů Evropské rady ze zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999, a zejména bodu 33 těchto závěrů, by měla být zásada vzájemného uznávání základním kamenem justiční spolupráce v občanských i trestních věcech v rámci Evropské unie, protože posílené vzájemné uznávání soudních rozhodnutí a rozsudků a nezbytné sbližování právních předpisů by usnadnilo spolupráci mezi orgány a soudní ochranu práv jednotlivce.
- (4) Dne 29. listopadu 2000 Rada v souladu se závěry zasedání v Tampere přijala program opatření k uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech³.

¹ Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

² Úř. věst. C [...], [...], s. [...].

³ Úř. věst. C 12, 15.1.2001, s. 10.

V úvodu programu opatření se vysvětluje, že cílem vzájemného uznávání je „posílit spolupráci mezi členskými státy“ a „zlepšit ochranu práv jednotlivce“.

- (5) Provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech předpokládá, že členské státy budou mít vzájemnou důvěru v systémy trestního soudnictví ostatních členských států. Rozsah uplatňování zásady vzájemného uznávání závisí do značné míry na řadě parametrů, mezi něž patří mechanismy na ochranu práv podezřelých osob a společné minimální normy nezbytné pro snazší uplatňování zásady vzájemného uznávání.
- (6) Vzájemné uznávání může účinně fungovat pouze v prostředí vzájemné důvěry, kdy justiční orgány i všichni účastníci trestního řízení považují rozhodnutí justičních orgánů jiných členských států za rovnocenná rozhodnutím orgánů vlastních členských států, což vyžaduje nejen důvěru v přiměřenost právních norem partnerů, ale i důvěru v to, že uvedené normy budou správně uplatňovány.
- (7) Přestože všechny členské státy jsou stranami Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, zkušenosti ukazují, že tato skutečnost ne vždy zaručuje dostatečnou úroveň důvěry v systémy trestního soudnictví jiných členských států.
- (8) Posílení vzájemné důvěry vyžaduje podrobná pravidla pro ochranu procesních práv a záruk vyplývajících z Listiny, EÚLP a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Při provádění této směrnice by členské státy neměly v žádném případě uplatňovat nižší normy než ty, které jsou stanoveny v Evropské úmluvě o lidských právech a v Listině, jak jsou tyto normy rozvinuty v judikatuře Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva.
- (9) Článek 82 odst. 2 Smlouvy stanoví zavedení minimálních pravidel použitelných ve všech členských státech s cílem usnadnit vzájemné uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a policejní a justiční spolupráci v trestních věcech s přeshraničním rozměrem. V čl. 82 odst. 2 druhém pododstavci písm. b) se uvádějí „práva osob v trestním řízení“ jako jedna z oblastí, v nichž by mohla být minimální pravidla stanovena.
- (10) Společná minimální pravidla by měla vést k posílení důvěry v systémy trestního soudnictví všech členských států, což by mělo vést k účinnější justiční spolupráci v atmosféře vzájemné důvěry a podpoře kultury základních práv v Evropské unii. Měla by rovněž vést k odstranění překážek pro volný pohyb občanů. Tato společná minimální pravidla by se měla vztahovat na informace v trestním řízení.
- (11) Dne 30. listopadu 2009 přijala Rada cestovní mapu pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení („cestovní mapa“)⁴. V této cestovní mapě je požadováno postupné přijímání opatření týkajících se práva na překlad a tlumočení, práva na informace o právech a o obvinění, práva na právní poradenství a právní pomoc, práva na komunikaci s příbuznými, zaměstnavateli a konzulárními úřady a zvláštní záruky pro podezřelého či obviněného, který je zranitelný. Cestovní mapa zdůrazňuje, že pořadí těchto práv je pouze indikativní, a může dojít k jeho změně v závislosti na prioritách. Je navrženo jako funkční celek;

⁴

Úř. věst. C 295, 4.12.2009, s. 1.

pouze až budou provedeny všechny jeho části, budou naplno pocítěny jeho pozitivní účinky.

- (12) Ve Stockholmském programu přijatém dne 11. prosince 2009⁵ Evropská rada cestovní mapu uvítala a učinila ji součástí tohoto programu (bod 2.4.). Evropská rada zdůraznila, že tato cestovní mapa není vyčerpávající, a vyzvala Komisi, aby posoudila další aspekty minimálních procesních práv podezřelých a obviněných osob a vyhodnotila, zda je třeba se v zájmu podpory lepší spolupráce v této oblasti zabývat dalšími otázkami jako například presumpcí nevin.
- (13) Prvním opatřením cestovní mapy je směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení⁶.
- (14) Tato směrnice se týká opatření B cestovní mapy. Stanoví minimální společné normy, jež mají platit v oblasti informací o právech a o obvinění, které se mají sdělit osobám podezřelým nebo obviněným ze spáchání trestného činu s cílem posílit vzájemnou důvěru mezi členskými státy. Směrnice podporuje tedy uplatňování Listiny základních práv, a zejména pak jejích článků 6, 47 a 48 při vycházení z článků 5 a 6 EÚLP, jak jsou vykládány Evropským soudem pro lidská práva. Ve svém sdělení „Poskytování prostoru svobody, bezpečnosti a práva evropským občanům“, Akčním plánu provádění Stockholmského programu⁷, Komise oznámila představení legislativního návrhu o právu na informace v roce 2010.
- (15) Tato směrnice se nevztahuje na řízení vedená správními orgány ve věcech týkajících porušení vnitrostátních či evropských právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže, pokud věc neprojednává soud s příslušností ve věcech trestních.
- (16) Právo na informace o právech (které vyplývá z judikatury Evropského soudu pro lidská práva) by mělo být výslovně zavedeno touto směrnicí. Směrnice tudíž nabízí ochranu, která převyšuje ochranu v současnosti nabízenou EÚLP. Informace o obvinění je právo zakotvené v článcích 5 a 6 EÚLP podle výkladu Evropského soudu pro lidská práva a článcích 9 a 14 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Ustanovení této směrnice by měla usnadnit uplatňování těchto práv v praxi, a to s cílem zajistit právo na spravedlivý proces.
- (17) Podezřelá nebo obviněná osoba by měla mít možnost seznámit se svými právy a pochopit je a být schopná využívat tato práva před jakýmkoliv policejním výslechem. Tato osoba by měla být neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámena s povahou a důvodem obvinění proti ní vznesených a být poučena o bezprostředně relevantních právech.
- (18) Ústně či písemně poučeny o právech by měly být všechny podezřelé a obviněné osoby neprodleně ihned na počátku trestního řízení. Poučení o právech, jež se má sdělovat podle této směrnice, by mělo jako minimální požadavek zahrnovat informace o právu spojit se obhájcem, právu být seznámen s obviněním a o právu případně nahlížet do spisu, o právu na tlumočení a překlad pro ty, kteří nerozumí jazyku, ve kterém se vede

⁵ Úř. věst. C 115, 4.5.2010.

⁶ Směrnice 2010/xxx/EU Evropského parlamentu a Rady o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení (8. října 2010).

⁷ KOM(2010) 171, 20.4.2010.

řízení a o právu na to být neprodleně předveden před soudce, pokud je podezřelá nebo obviněná osoba zatčena. Není tím dotčeno poučování o dalších procesních právech, jež vyplývají z Listiny, EÚLP, Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a platných právních předpisů EU ve světle jejich výkladu příslušnými soudy a tribunály.

- (19) Jestliže je podezřelá nebo obviněná osoba zatčena, informace o těchto bezprostředně relevantních procesních právech by měla být poskytnuta ve formě srozumitelného písemného poučení, aby se zajistilo, že tato osoba fakticky porozumí svým právům. Aby se napomohlo členským státům s vytvářením písemného poučení o právech a podpořila se soudržnost písemných informací v rámci celé Evropské unie, obsahuje příloha I směrnice vzor písemného poučení o právech, který mohou členské státy použít. Tento vzor je indikativní a může být přezkoumán v souvislosti se zprávou o provádění, kterou má Evropská komise předložit podle článku 12 směrnice, a rovněž ve chvíli, kdy jsou v platnosti všechna opatření cestovní mapy. Písemné poučení vycházející z tohoto vzoru by mělo rovněž obsahovat ostatní relevantní procesní práva, která platí v členských státech.
- (20) Osoba obviněná ze spáchání trestného činu by měla dostat všechny informace o obvinění, jež jsou nutné k tomu, aby si mohla připravit svou obhajobu a aby bylo zajištěno spravedlivé trestní řízení.
- (21) Neúčinnějším způsobem, jak zajistit, že podezřelá nebo obviněná osoba má dostatek informací o obvinění, je umožnit jí nebo jejímu obhájci nahlédnout do spisu. Toto nahlížení do spisu lze omezit v případě, kdy představuje vážné ohrožení života jiné osoby nebo vnitřní bezpečnosti členského státu.
- (22) Členské státy by měly mít mechanismus pro ověření, že podezřelá nebo obviněná osoba obdržela všechny informace o právech a o obvinění, na které má nárok.
- (23) Příslušným úředním osobám v členských státech by měla být poskytnuta odpovídající odborná příprava o procesních právech podezřelých a obviněných osob.
- (24) V souladu s Úmluvou OSN o právech dítěte se dítětem rozumí každá osoba mladší 18 let věku. Ve všech úkonech týkajících se dětí se musí v první řadě dbát nejlepšího zájmu dítěte.
- (25) Práva stanovená touto směrnicí by se měla obdobně vztahovat také na řízení týkající se výkonu evropského zatýkacího rozkazu podle rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy⁸. Aby se napomohlo členským státům s vytvářením písemného poučení o právech a podpořila větší soudržnost mezi členskými státy, obsahuje příloha II směrnice vzor písemného poučení o právech, který mohou členské státy použít. Tento vzor je indikativní a může být přezkoumán v souvislosti se zprávou o provádění, kterou má Evropská komise předložit podle článku 12 směrnice, a rovněž ve chvíli, kdy jsou v platnosti všechna opatření cestovní mapy.
- (26) Ustanovení této směrnice stanoví minimální pravidla. Členské státy mohou práva v ní stanovená rozšířit, aby poskytly vyšší úroveň ochrany v situacích, jimiž se tato

⁸ Úř. Věst. L 190, 18.7.2002, s. 1.

směrnice výslovně nezabývá. Úroveň ochrany by nikdy neměla být nižší než ta, jež vyplývá z norem EÚLP, jak jsou tyto normy vykládány v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva.

- (27) Tato směrnice ctí základní práva a dodržuje zásady uznané zejména v Listině. Tato směrnice usiluje především o podporu práva na svobodu, práva na spravedlivý proces a práva na obhajobu a práv dítěte. Musí být odpovídajícím způsobem provedena.
- (28) Členské státy by měly zajistit, aby byla ustanovení této směrnice v případech, kdy odpovídají právům zaručeným EÚLP, prováděna v souladu s těmito právy, jak jsou tato práva rozvinuta v příslušné judikatuře Evropského soudu pro lidská práva.
- (29) Jelikož cíle společných minimálních norem nemohou členské státy dosáhnout jednostranným jednáním ani na vnitrostátní, ani na regionální či místní úrovni, ale pouze na úrovni Unie, mohou Evropský parlament a Rada přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity podle článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality, stanovenou v témže článku, nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (30) V souladu s články 1, 2, 3 a 4 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o fungování Evropské unie, Spojené království a Irsko oznámily své přání účastnit se přijímání a používání této směrnice.] NEBO [Aniž je dotčen článek 4 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, Spojené království a Irsko se neúčastní přijímání této směrnice, a proto pro ně není závazná ani použitelná.]⁹.
- (31) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice, a proto pro ně není závazná ani použitelná,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1 **Cíl**

Tato směrnice stanoví pravidla týkající se práva podezřelých a obviněných osob na informace o svých právech a práva na informace o obvinění v trestním řízení vedeném proti nim.

Článek 2 **Oblast působnosti**

1. Tato směrnice se použije od okamžiku, kdy osobu příslušné orgány členského státu uvědomí úředním sdělením nebo jinak o tom, že je podezřelá nebo obviněná ze spáchání trestného činu, až do okamžiku ukončení řízení, čímž se má na mysli pravomocné rozhodnutí o tom, zda daná podezřelá nebo obviněná osoba uvedený

⁹ Konečné znění těchto bodů odůvodnění směrnice bude záležet na postoji, který Spojené království a Irsko přijmou v souvislosti s ustanoveními protokolu (č. 21).

trestný čin spáchala, včetně případného odsouzení a rozhodnutí o opravném prostředku.

2. Tato směrnice se vztahuje na řízení týkající se výkonu evropského zatýkacího rozkazu.

Článek 3

Právo na informace o právech

1. Členské státy zajistí, aby každá osoba, která je podezřelá nebo obviněná ze spáchání trestního činu, byla neprodleně srozumitelnou a přístupnou formou poučena o svých procesních právech.
2. Informace uvedené v odstavci 1 zahrnují minimálně:
 - právo na obhájce, v případě nutnosti na bezplatnou právní pomoc,
 - právo na to být seznámen s obviněním a v případě potřeby právo nahlížet do spisu,
 - právo na tlumočení a překlad,
 - právo na to být neprodleně předveden před soudce, pokud je podezřelá nebo obviněná osoba zatčena.

Článek 4

Právo na písemné informace o právech při zatčení

1. Osoba, která je zatčena příslušnými orgány členského státu v rámci trestního řízení, je neprodleně písemně poučena o svých procesních právech (písemné poučení o právech). Tato osoba musí mít možnost si toto písemné poučení o právech přečíst a ponechat si ho u sebe po celou dobu, kdy je zbavena svobody.
2. Písemné poučení o právech je sepsáno srozumitelnou formou a obsahuje přinejmenším informace uvedené v čl. 3 odst. 2. Příloha I této směrnice obsahuje indikativní vzor takového písemného poučení o právech.
3. Členské státy zajistí, aby podezřelá nebo obviněná osoba, která nemluví jazykem, ve kterém se vede řízení, nebo tomuto jazyku nerozumí, obdržela písemné poučení o právech v jazyce, kterému rozumí. Členské státy zajistí, aby byl zaveden mechanismus pro předávání informací podezřelé nebo obviněné osobě, která má částečnou poruchu zraku nebo neumí číst. Je-li podezřelou nebo obviněnou osobou dítě, informace obsažené v písemném poučení o právech se rovněž sdělí ústně formou, která je přizpůsobena věku, úrovni vyspělosti a intelektuálním a citovým schopnostem dítěte.
4. V případě, že písemné poučení o právech není v příslušném jazyce k dispozici, podezřelá nebo obviněná osoba bude o svých právech poučena ústně v jazyce, kterému rozumí. Písemné poučení o právech v jazyce, kterému rozumí, se jí poskytne bez zbytečného odkladu.

Článek 5

Právo na písemné informace o právech v řízeních týkajících se evropského zatýkacího rozkazu

Členské státy zajistí, aby každá osoba, která je účastníkem řízení týkajících se výkonu evropského zatýkacího rozkazu, obdržela příslušné písemné poučení o právech uvádějící její práva podle rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV. Příloha II této směrnice obsahuje indikativní vzor takového písemného poučení o právech.

Článek 6

Právo na informace o obvinění

1. Členské státy zajistí, aby byl podezřelý nebo obviněný osobě poskytnut dostatek informací o obvinění za účelem zajištění spravedlivého trestního řízení.
2. Informace požadované v odstavci 1 se sdělí neprodleně, v podrobném rozsahu a v jazyce, kterému podezřelá nebo obviněná osoba rozumí. Je-li podezřelou nebo obviněnou osobou dítě, informace o obvinění se sdělí formou, která je přizpůsobena věku, úrovni vyspělosti a intelektuálním a citovým schopnostem dítěte.
3. Podávané informace obsahují:
 - a) popis okolností, za kterých byl trestný čin spáchán, včetně doby, místa a míry účasti podezřelého nebo obviněné osoby na trestném činu a
 - b) povahu a právní kvalifikaci trestného činu.

Článek 7

Právo nahlížet do spisu

1. Dojde-li k zatčení podezřelého nebo obviněné osoby v jakékoliv fázi trestního řízení, členské státy zajistí, aby jí nebo jejímu obhájci bylo umožněno nahlédnout do těch dokumentů ve spisu, které jsou rozhodné pro určení, zda jsou toto zatčení či vazba zákonné.
2. Členské státy zajistí, aby při skončení vyšetřování trestného činu každá obviněná osoba nebo její obhájce mohli nahlédnout do spisu. Příslušné justiční orgány mohou přístup k některým dokumentům ve spisu zakázat, jestliže přístup k těmto dokumentům může způsobit vážné ohrožení života jiné osoby nebo by mohl vážně poškodit vnitřní bezpečnost členského státu, ve kterém je řízení vedeno. Vyžadují-li to zájmy spravedlnosti, obviněná osoba nebo její obhájce mohou žádat o seznam dokumentů ve spisu.
3. Nahlédnutí do spisu se umožňuje v přiměřené době, aby se podezřelý nebo obviněný osobě umožnilo připravit si svou obhajobu nebo napadnout rozhodnutí v přípravném řízení. Nahlížení do spisu není zpoplatněno.

Článek 8 **Kontrola a podávání hlášení**

1. Členské státy zajistí, aby byl zaveden postup pro zjištění, zda podezřelá nebo obviněná osoba obdržela veškeré pro ní relevantní informace podle článků 3 až 7.
2. Členské státy zajistí, aby podezřelá nebo obviněná osoba měla účinnou právní ochranu pro případy, že tyto informace neobdrží.
3. V případě, že k poučení o právech dochází ústně v souladu v čl. 4 odst. 4, zaznamená se způsobem, který umožňuje kontrolu jeho obsahu.

Článek 9 **Odborná příprava**

Členské státy zajistí, aby příslušné úřední osoby v policii a justičních orgánech prošly odpovídající odbornou přípravou ve vztahu k povinnostem stanovených v článcích 3 až 8. Členské státy zejména zajistí, aby příslušné úřední osoby měly dostatek znalostí o právech podezřelých a obviněných osob uvedených v článku 3, aby mohly zaručit odpovídající přísun informací o těchto právech.

Článek 10 **Ustanovení o zákazu snížení úrovně právní ochrany**

Nic v této směrnici nesmí být vykládáno tak, že omezuje práva zaručená a procesní záruky poskytované podle EÚLP, podle Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, podle jiných příslušných ustanovení mezinárodního práva nebo podle právních předpisů kterýchkoli členských států, které stanoví vyšší úroveň ochrany, nebo že se od těchto práv a procesních záruk odchyluje.

Článek 11 **Provádění**

1. Členské státy přijmou a zveřejní právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do ¹⁰.
2. Sdělí Komisi jejich znění a srovnávací tabulku mezi těmito předpisy a touto směrnicí.
3. Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

¹⁰ 24 měsíců od vyhlášení této směrnice v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 12
Zpráva

Do ...¹¹ předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu, ve které zhodnotí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná k dosažení souladu s touto směrnicí, a případně předloží legislativní návrhy.

Článek 13
Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 14

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Bruselu dne

Za Evropský parlament
předseda

Za Radu
předseda

¹¹ 36 měsíců od vyhlášení této směrnice v *Úředním věstníku Evropské unie*.

PŘÍLOHA I

Indikativní¹ vzor písemného poučení o právech pro podezřelé a obviněné osoby při zatčení:

Jste-li zatčen policií, máte tato práva:

- A. být seznámen se skutkovou podstatou trestného činu, z jehož spáchání jste podezřelý**
- B. na obhájce**
- C. na tlumočníka a překlad dokumentů, pokud nerozumíte jazyku**
- D. být informován o maximální době trvání zadržení**

Máte právo ponechat si u sebe toto písemné poučení o právech po celou dobu vašeho zadržení.

A. Informace o podezření

- Máte právo dozvědět se, proč jste osoba podezřelá ze spáchání trestného činu ihned poté, co jste byl zbaven svobody, a to i když vás policie nevyslýchá.
- Vy nebo váš obhájce může žádat o nahlédnutí do částí spisu, které se týkají vašeho zatčení a vazby, nebo o to být s jejich obsahem podrobně seznámen.

B. Pomoc obhájce

¹ Doplnit o další relevantní procesní práva, která platí v členských státech.

- Máte právo poradit se svým obhájcem před tím, než je zahájen policejní výslech.
- Pokud požádáte o poradu s obhájcem, nevyvolává to dojem, že jste něco spáchal.
- Policie vám musí pomoci kontaktovat obhájce.
- Obhájce je na policii nezávislý a bez vašeho souhlasu nevyzradí žádnou vámi mu poskytnutou informaci.
- Máte právo radit se s obhájcem v soukromí, a to jak na policejní stanici, tak i prostřednictvím telefonu.
- Pokud nemáte dostatek prostředků, abyste si mohl dovolit obhájce, musí vás policie poučit o bezplatné nebo částečně bezplatné právní pomoci.

C. Pomoc tlumočníka

- Pokud nehovoříte nebo nerozumíte jazyku, bude vám zavolán tlumočník. Tlumočník je na policii nezávislý a bez vašeho souhlasu nevyzradí žádnou vámi mu poskytnutou informaci.
- Můžete požádat o pomoc tlumočníka při poradě s obhájcem.
- Pomoc poskytovaná tlumočníkem je zdarma.
- Máte právo obdržet překlad každého rozhodnutí soudce, kterým se povoluje vaše zatčení nebo vazba. Může rovněž žádat o překlad dalších důležitých dokumentů z vyšetřování.

D. Jak dlouho můžete být zadržen?

- Pokud nejste propuštěn, musíte být předveden před soudce nejpozději do *² hodin od okamžiku prvního omezení osobní svobody.
- Soudce vás musí poté vyslechnout a rozhodnout, zda na vás uvalí vazbu, nebo vás propustí. Máte právo obdržet překlad rozhodnutí soudce, pokud soudce rozhodne o vašem setrvání ve vazbě.
- Máte právo žádat kdykoliv o propuštění z vazby. Váš obhájce vám poradí, jak postupovat.

² (...)

PŘÍLOHA II

Indikativní¹ vzor písemného poučení o právech pro osoby zatčené na základě evropského zatýkacího rozkazu:

Jste-li zatčen policií na základě evropského zatýkacího rozkazu, máte tato práva:

- A. vědět, proč jste zatčen**
- B. na obhájce**
- C. na tlumočníka a překlad dokumentů, pokud nerozumíte jazyku**
- D. být poučen o právu vyslovit souhlas s předáním**
- E. na výslech, pokud nesouhlasíte se svým předáním**
- F. být propuštěn po uplynutí příslušné lhůty**

Máte právo ponechat si u sebe toto písemné poučení o právech po celou dobu vašeho zadržení.

A. Právo vědět, za co jste zatčen

- Máte právo vědět, proč jste žádán jinou zemí.

B. Pomoc obhájce

- Máte právo na poradu s obhájcem. Policie vám musí pomoci kontaktovat obhájce.

¹ K doplnění o další relevantní procesní práva, které platí v členských státech.

- Obhájce je na policii nezávislý a bez vašeho souhlasu nevyzradí žádnou vámi mu poskytnutou informaci.
- Máte právo radit se s obhájcem v soukromí, a to jak na policejní stanici, tak i prostřednictvím telefonu.
- Pokud nemáte dostatek prostředků, abyste si mohl dovolit obhájce, policie vás musí poučit o bezplatné právní pomoci.

C. Pomoc tlumočníka

- Pokud nehovoříte nebo nerozumíte jazyku, bude vám zavolán tlumočník. Tlumočník je na policii nezávislý a bez vašeho souhlasu nevyzradí žádnou vámi mu poskytnutou informaci.
- Můžete požádat o pomoc tlumočníka při poradě s obhájcem.
- Pomoc poskytovaná tlumočníkem je zdarma.
- Máte právo obdržet překlad každého rozhodnutí soudce, kterým se povoluje vaše zatčení nebo vazba. Může rovněž žádat o překlad dalších důležitých dokumentů z vyšetřování.

D. Vaše právo vyslovit souhlas s předáním

- Máte právo vyslovit souhlas se svým předáním podle evropského zatýkacího rozkazu. Mělo by tím dojít k urychlení řízení.
- Pokud udělíte souhlas se svým předáním, může být v pozdější fázi složité změnit toto rozhodnutí. Před rozhodnutím se proto raději poraďte s obhájcem.

E. Vaše právo na výslech

- Pokud nesouhlasíte s předáním do členského státu, který o vás usiluje, máte právo předstoupit před soudce a vysvětlit mu důvody pro odmítnutí souhlasu.

F. Právo být propuštěn po uplynutí příslušné lhůty

- Obecně platí, že musíte být předán do 10 dnů od pravomocného rozhodnutí soudu o vašem předání. Pokud nedošlo po 10 dnech k vašemu předání, měl byste být obvykle propuštěn. Existují však určité výjimky z tohoto pravidla, a proto se poraďte obhájcem.